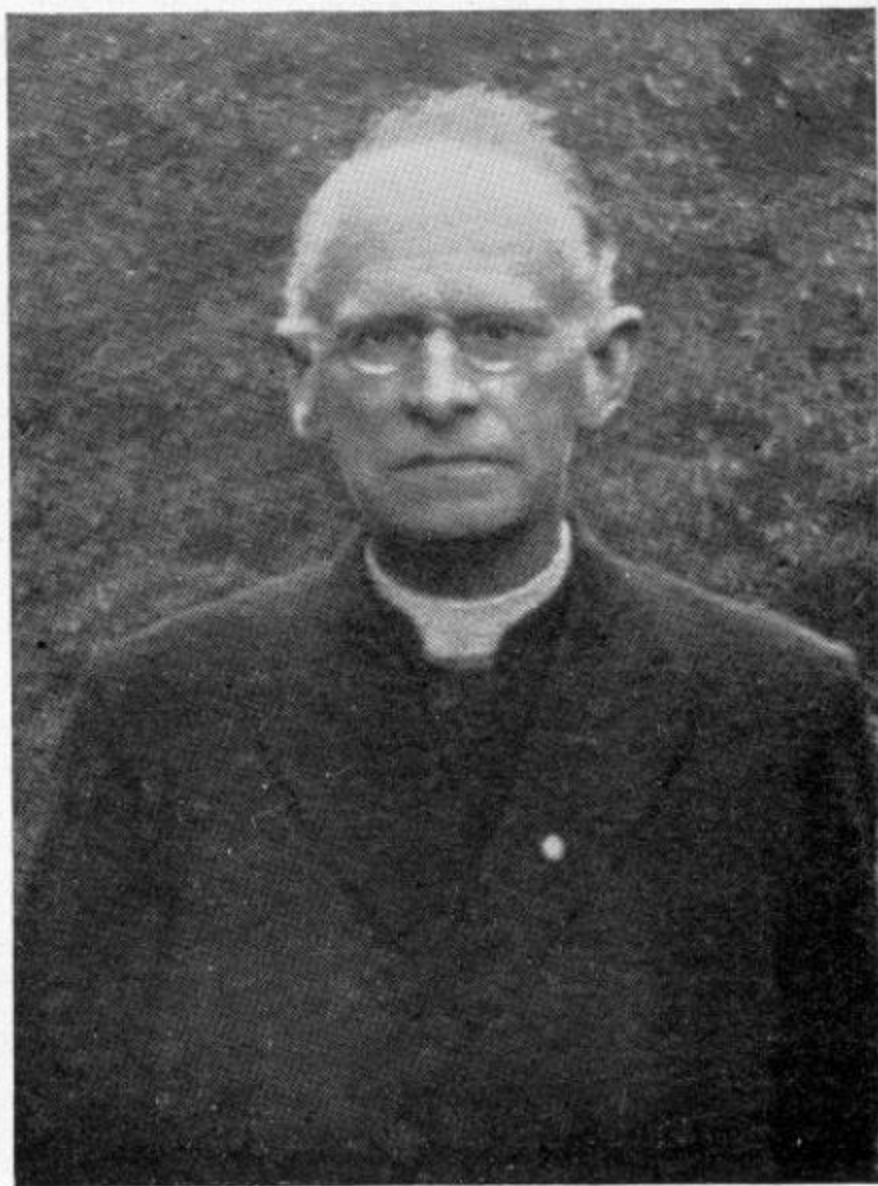

Alphons Ariens [vervulde de rol van het jongetje Joas in Athalie; is het –kind- dat toegezongen wordt]

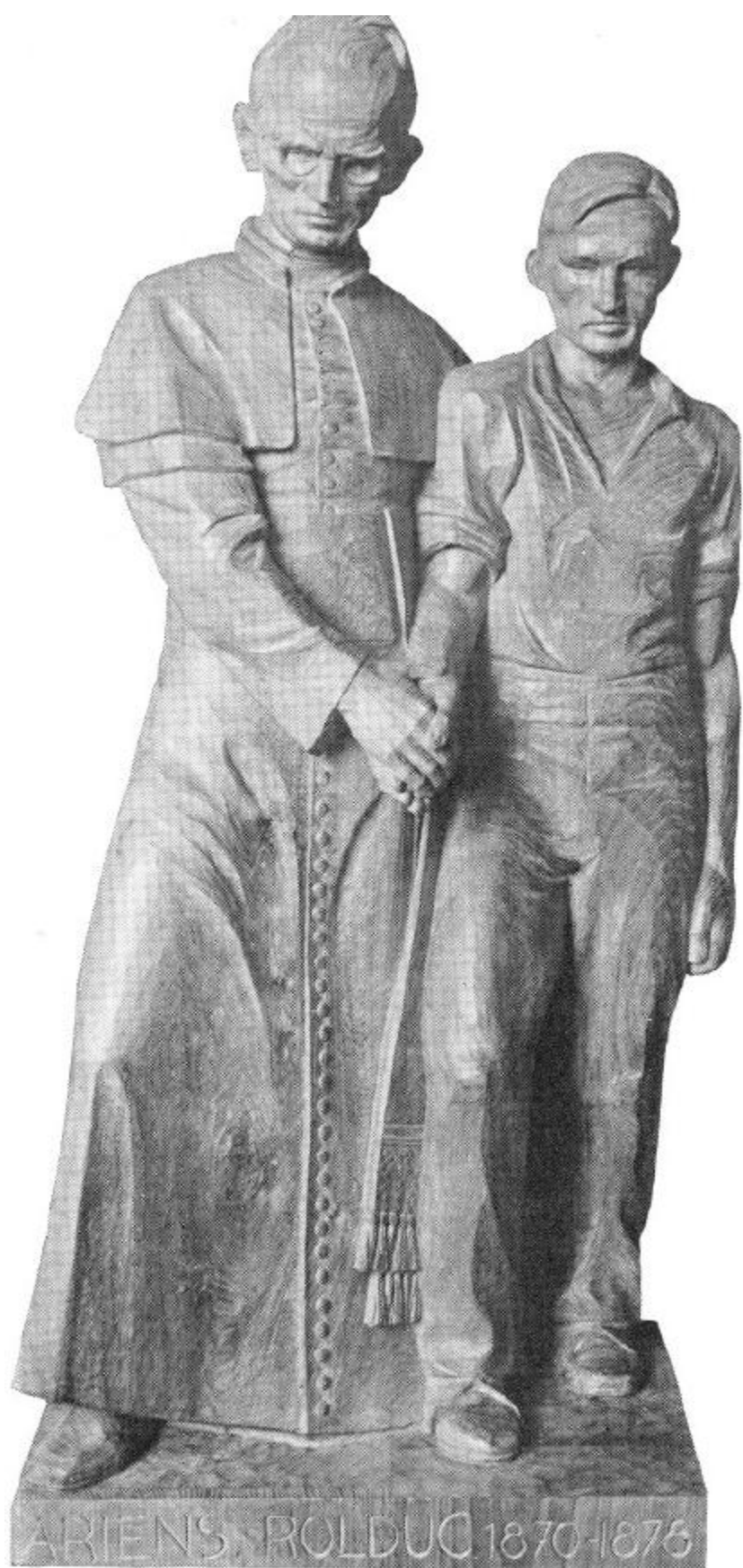

MGR. DR. ALPH. ARIENS. †

In 1938 wordt het beeld gemaakt dat in de –abtenvleugel- staat door Charles Vos [zie beneden; kopie uit jaarboek 1938]

20 Juni. Wij komen in het bezit van een zeer goed geslaagd beeld van een der beste oud-leerlingen van onze school n.l. wijlen Mgr. Dr. Alphons Ariens. Het is een kunstwerk van den Maastrichtschen beeldhouwer (tevens oud-leerling van Rolduc) Charles Vos.

21 Juni. Weerom, helaas, een zieke on-

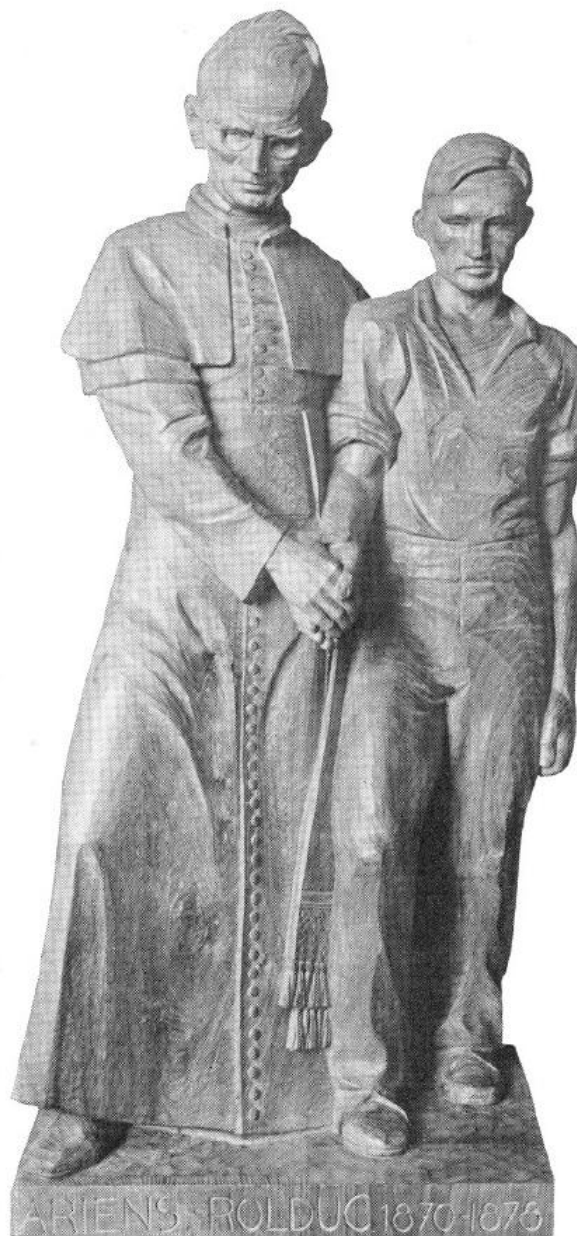
Wie ook maar iets van Rolduc afweet, weet, dat de traditie er in hoge ere staat.

Daarmee zijn niet in tegenspraak de moderne onderwijs-methodes, die er gevolgd worden; de up-to-date sportwedstrijden, welke er op de meest moderne „velden” gehouden worden.

Zelfs de sociale studieweken die bij voorkeur de meest brandende vraagstukken van de dag aan de orde stellen in de hyper-moderne aula, doen aan die uitspraak niets af. En men heeft het zelfs niet heel ver mis, als men beweert, dat een groot deel der bekoering, welke van die jaarlijkse bijeenkomsten uitgaat, geschreven mag worden op de creditzijde van de traditionele sfeer, welke er om de oude Rolducse gebouwen hangt.

Van de hier bedoelde traditie spreken onder meer de vele geschilderde portretten, welke den bezoeker in contact brengen met de voornaamste abten uit de oude kloostertijd, met al de Roermondse Bisschoppen sedert het herstel der Bisschoppelijke Hiërarchie, met het zevental Directeuren, die Rolduc gekend heeft of nog kent en met verschillende oud-leraren als Pothast, de beide Slitsen, Mgr Deutz, Mgr Nolens, Knittel en Hanöver.

Tot nog toe kwam het niet voor, dat ook een leerling van Rolduc, louter op zijn titel van oud-leerling, waardig werd gekeurd in

ARIËNS, DE SOCIALE PRIESTER

de hier vermelde beeldengalerij ondergebracht te worden.

De eer die opvallende leemte aan te vullen — wat zou Rolduc zijn zonder de leerlingen? — is gereserveerd gebleven voor Alfons Ariëns, student van 1870—1878.

Waarom hij die uitzonderlijke eer te danken heeft? Ik heb een stil vermoeden — veel scherpzinnigheid is daarvoor trouwens niet nodig — dat met deze keuze niet louter bedoeld is geweest ook aan het gilde der leerlingen te geven, wat aan dat gilde toekomt.

Had men in dezen oud-leerling de dui-zenden oud-leerlingen willen huldigen, bij wijze van de hulde aan den onbekenden soldaat gebracht, dan was aan den beeldhouwer Vos — ook een oud-Roldu-

cien — een andere opdracht verstrekt. Dan zouden wij Alfons Ariëns allicht te zien hebben gekregen, zoals hij voortleeft in de prijzenboekjes van ruim zestig jaar geleden met zoveel eerste en zoveel tweede prijzen op zijn naam, of in de rol van den door zijn broeders verraden en verkochten Jozef, welke rol hem volgens het getuigenis zijner tijdgenoten zo bijzonder goed lag.

Wat wel voornamelijk de bedoeling is geweest van den opdrachtgever Ariëns uit te beelden, zoals bovenstaande foto hem te zien geeft, spreekt duidelijk uit de figuur, die

naast hem staat en onder zijn beschermende hoede is gesteld.

Rolduc heeft in zijn oud-leerling allereerst en allermeeft den socialen priester willen eren en hem als zodanig ten voorbeeld willen stellen aan al wie Rolduc voor korter of langer tijd bezoekt.

In de eerste plaats natuurlijk aan de leerlingen, van wie velen straks geroepen zullen worden de priesterlijke waardigheid te ontvangen.

Willen dezen de hen wachtende levens-taak goed leren opvatten en er zich terdege op voorbereiden, dan dienen zij er zich steeds meer van bewust te worden, dat de woordkoppeling Sociale priester — hoe goed overigens ook bedoeld —, toch eigenlijk als een pleonasme moet beschouwd worden. En dat sociaal werk, in zijn vele en velerlei vormen, toch meteen volwaardig priesterlijk werk zijn kan.

En de leerlingen, die een meer of minder voorname plaats in de lekenwereld wacht, hebben van deze beeldengroep de les af te lezen, dat hand-in-hand-gaan van priester en

leek een stevige waarborg biedt voor goed en vruchtbaar maatschappelijk werk. En dat heel de samenleving op hoger peil wordt gebracht, indien dat werk verricht wordt in de menslievende en opofferende geest, als uit deze beeldengroep spreekt.

Een grappenmaker heeft zich de opmerking veroorloofd, dat de jonge werkman, die hier afgebeeld staat minstens zo goed getroffen is als de hoofdfiguur zelf. Op zich beschouwd een weinig zeggende opmerking, wijl den kunstenaar bij het boetseren van den jongen werkman geheel de vrije hand gelaten kon worden en er dus van enige gelijkenis geen sprake behoefde te zijn.

Toch valt in die opmerking een diepere zin te ontdekken, in zoverre er de algemene mensenzelfde uit spreekt, welke Dr. Ariëns bij heel zijn sociale arbeid bezielde. Hij kende als de barmhartige Samaritaan geen aanzien des persoons en zag in welken mens ook zijn evennaaste, wien te beminnen voor hem als het christelijk gebod bij uitstek gold.

V.

Nog iets over Alfons Ariëns^{*)}

.....

ENSCHEDÉ 10. 4. '89.

Het is een zeer welkome verrassing als men, in oude papieren snuffelend, onverwacht een brief terug mag vinden, waarin een der eersten onder onze katholieke geestelijken, later de krachtige drankbestrijder en waardige volksleider, die Alfons Ariëns geweest is, zich nog onbevangen uit tot een ouden kostschool-vriend over een Italiaansch reisplan. Ik heb dezen grootschen tocht slechts gedeeltelijk kunnen uitvoeren in 1889, maar voor de reis, door den onvermoeiden Ariëns gemaakt, is de brief merkwaardig. Hij heeft toen ook een boekje uitgegeven: Naar Leo's Gouden Priesterfeest, schetsen van Pellegrino met een prent van O. Mengelberg 1889.

De Vaticaanse tentoonstelling was bij deze gelegenheid een grootsche betooging, waarbij de Nederlandsche kerkelijke kunstenaars hun beste werk hadden ingezonden. Vooral de Utrechtsche edelsmid Jan Brom door zijn beeld van Paus Adriaan VI en de groote plakette van Paus Leo XIII muntte daarbij uit, nevens schitterend werk van Mengelberg en andere Stichtsche kunstenaars.

De leiders van het Comité waren Rector L. C. L. Eygenraam, Jos. Cuypers voorzitter, Mr. Hellegers Secr. en ondergeteekende als penningmeester. Uit den brief van Ariëns blijkt weer zijn hooge en edele opvatting over het verlenen van eerekruizen.

Op de briefkaart is hij reeds volop door zijn geestelijk werk in beslag genomen.

Het is nu reeds de derde maal, dat ik het voorrecht heb den edelen door vroomheid uitmuntenden Dr. Alfons in Rolduc's Jaarboek te herdenken (1929 en 1937). Moge zijn machtige voorspraak Rolduc en zijn getrouwen ten zegen strekken.

*) Noot van de Red.: in R. Jaarboek 1937, bij 't artikel „Rolduc'sche herinneringen” zijn enkele drukfouten ingeslopen. op blz. 98, regel 19 v. boven, lees: 10 Januari '34. op blz. 101, regel 5 v. onderen, lees: Quinquies quini tibi ter peracti.

Waarde Vriend Jan,

Brief en gedicht zijn door den ondergeteekende in besten welstand ontvangen. Mijn dank voor beide. In uw satire, den dichter van het Spruitjes-Lied waardig, zit helaas! een boel waars! Langen tijd geleden zeide ik aan Dr. Jansen dat hij de bezending moest weigeren. Dat had hij gedaan, luidde het antwoord, maar *men* stond er op. Wie was die *men*? Ik weet het niet. Mogelijk iemand die door een ruime uitdeeling een aanzienlijke gave aan den Paus wilde bezorgen en daardoor bij dezen een wit voetje krijgen. In Jansen's plaats was ik naar Mgr. gegaan en had Z.D.H. om een schrijven verzocht, waarin het ongepaste der ridderschap en masse voor ons land vierkant betoogd werd. Dat had ik opgezonden naar Rome en zoodoende de overstroming gekeerd. Doch... de beste stuurlui staan aan wal, ik was wellicht van Scylla in Charybdis gekomen. Als *gij* soms de 5 fl., die gevraagd worden, *niet* verkiest op te sturen, meld het me dan. Dan houd ik ook *kruis* en *munt* bij elkaar. Ik heb het stuk wel reeds ingevuld naar Driebergen gestuurd, maar de specie nog hier. *Gij* zijt immers ook ridder geslagen, niet? Een mensch kan geen hoogte houden op zijn collega's, wanneer ze bij dozijnen uit den grond opspringen. —

Nog één raad moet me van het hart met het oog op uw a.s. reis. Als ge even gelegenheid hebt, moest ge van Napels uit een uitstapje naar Sicilië maken. Een uitstapje zeg ik, want de zaak heeft waarlijk heel weinig om de hakken, althans voor jongelui als *gij* en Thony.¹⁾ Ge stapt 's avonds op een boot van de *Compie. Transatlantique* (ik meen dat dit de naam is dezer maatsch. waarin naar men zegt, de P.P. Jesuiten hun geld heb-

¹⁾ Hiermee is bedoeld Mr. Ant. Smits z.g., mijn zwager en de vader van Prof. André Smits te Rolduc.

ben gestoken) en begint met de Napelsche golf bij zonsondergang te zien — een verrukkelijk tafereel! Bij zonsopgang komt *Monte Pellegrino* (das schönste Vorgebirge der Welt [Göthe]) uit de blauwe zee oprijzen. Een paar uur later laat de boot het anker vallen voor aan den rand der *Conca d'Oro* (Gouden Schelp), waarin Paterno ligt. Als ge nu niet veel tijd missen kunt, stapt ge af, en neemt een rijtuigje naar de *Capella Palatina* (20 minuten) en gaat dan van daar naar *Morreale* ($\frac{1}{2}$ uur) met zijn beroemde kathedraal. Dan ziet ge 2 stukken, die van de Straat van Gibraltar tot Peking hun weerga zoeken. Sla Gsell Fels maar eens na. 's Middags gaat ge naar de villa Flora en 's avonds stapt ge weer op de boot. (Palermo bij zonsondergang). Den volgenden morgen komt ge bij zonsopgang in de straat van Messina. Als ge in en om de stad een beetje rondtoert doet ge genoeg en kunt ge desverkiezende 's avonds oversteken naar *Reggio* en den volgenden dag terug zijn in Napels of Rome.

Met die historie bent ge dus ternauwernood 2 dagen kwijt, en hebt ge genot voor tien. Doch wenschelijk is, dat ge nog eenige dagen er bij aan kunt knoopen. Dan gaat ge van Messina naar *Taormina* (the finest spot of the world, zei me een dweepzieke Engelsche dame), een bergplaatsje, dat ge met een anderhalf uur sporens en een of twee uur rijdens bereiken kunt.

Vroeg de veeren uit en een rustig plekje gezocht op het antieke theater vlak boven het hotel! Dan ziet ge Griekschen smaak in de keuze der scena. Geen moderne decoratie kan tegen zulk een natuurlijke omlijsting aan.

Catania ligt een of 2 uur sporens verder. In Juni is de *Etna* mogelijk reeds te bestijgen en zoo er geen gevaar is voor uitbarsting of aardbeving zou ik U daar niet genoeg toe kunnen aansporen. Ik heb twee groote excursies op de Vulkaan gemaakt, maar de bestijging van den top heb ik niet mogen doen — tot mijn ontzaglijken spijt. Wie 's middags, 's morgens? uit *Catania* gaat naar Nicolosi, (2 uur rijden) kan, geloof ik, tijdig genoeg boven zijn. Ik meen dat met inbegrip van de pauze op de *Cora del Bosco* 6 uur op den ezel van noode zijn.

Heel Sicilië en de zee daaromheen ligt als een groote landkaart — als ik dit prozaïsche woord hier gebruiken mag — voor den beschouwer open. Als ik uw leidsman mocht zijn, ging ik van *Catania* nog even naar *Syracuse*, maar vooral naar *Girgenti* met zijn kostelijke Grieksche tempels; en vandaar of van Palermo (risum teneatis) bezocht ik ook *Tunis* met zijn Oostersche tint en beschaving.

Doch genoeg. Ge hebt me begrepen, niet waar, en als de tijd het toelaat, en het weer gunstig is, en de warmte niet te hevig, en ook de rest van het gezelschap het toelaat, zult ge wel een kijkje nemen in dat wonder-schoone eiland, waarvan ik zoo heerlijke souvenirs heb meegeenomen. Anders — bewaar Sicilië voor een tweede „Italienische Reise”.

Van harte gegroet.

Ge behoeft me niet te antwoorden. Laat U niet storen in uwen arbeid voor Alberdingks' monument. Goed succes er mee.

Na beleefde groeten aan uw familie en een „Goede reis!” tot slot, — verblijf ik als steeds

t.t. ALPH. ARIENS.

Adres: Den WelEd. Heer J. F. M. Sterck
Heerengracht 349
Amsterdam.

Poststempel: Zwolle-Enschede, 10 April '89.

TOELICHTING.

Het gedicht, de satire, waarvan Ariëns spreekt, betreft de kruisjes-regen, die Rome uitstortte over Nederland bij de instelling van het kruis *Pro Ecclesia et Pontifice*, na de Vaticaansche Tentoonstelling in 1888 bij gelegenheid van het Gouden Priesterfeest van Paus Leo XIII. Zulk een „decoratie” werd verkregen voor een bijdrage à *f* 5.—, hetgeen er de waarde wel van verminderde. Het „gedicht” luidde als volgt:

„Kruis of Munt”

De bladen vermelden: onlangs is uit Rom en
Een scheepslading vol kleine kruisjes geko-
men;
En Jan, Piet & Klaas en hun vrouwen en
magen

Zoo een kruis aan een lint op hun borst
 mogen dragen.
 Waarom wordt ons toch zooveel eere gegund,
 O Heilige Vader, om 't *kruis* of de *mnt*?

Ik weet niet of dit vers ooit gedrukt is.
 Maar wat Ariëns dacht van de kruisjesregen
 blijkt wel uit zijn brief.

Het Spruitjes-Lied is een spotgedichtje op
 prof. Bellaar Spruyt, en werd aan Dr. Schaep-
 man toegeschreven. Jansen is de bekende
 Dr. Andreas Jansen te Rijsenburg, Secretaris
 van het algemeene Comité voor de Ten-
 toonstelling.

ENSCHEDÉ 23. 5. '90.

Caro mio Giovanni.

Le poche righe che mi scrisse sono di
 quell'oro che si conserve scrupolosamente
 per potere dilettarsi alle volte della sua
 splendente bellezza.

Grazie mille!

Voglii scusare la mia tardezza. Finora ho
 avuto un minuto per me. Tanti erano i col-
 loquii tante le adunanze con individui e par-
 titi.

Grazie a Dio adesso ci siamo e (come
 spero) ci resteremo.

Tutto suo
 ALFONSO ARIENS.

N.B. Ik kan mij niet herinneren welke
 „gulden regels” ik aan mijn vriend Alfons
 heb gezonden.

Blijkbaar kan dit slaan op 't volgend ge-
 dichtje bij den dood van Jos. Alberdingk
 Thijm op 17 Maart 1889.

†

EPITAPHIUM

voor

Dr. J. A. ALBERDINGK THIJM.

Sans peur et sans reproche.

Hier rust de Ridder, die van rust nooit wilde
 weten,
 Maar die zijn rusting gordde, om zich in 't
 krijt te meten;
 De fiere Paladijn van Godsdienst, Kunst en
 Taal,
 Hij voerde een eedlen strijd, hij sneuvelde
 in het staal!
 Grijpt, medestrijders! grijpt zijn harnas,
 grijpt zijn wapen:
 Daar beeft de vijand voor!
 Thijm kan in vrede slapen.

„Mors est Rollanz, Deus en ad l'anme es
 ciels!”

(Chanson de Roland, vers 2397.)

Amsterdam, 21 Maart 1889.

JAN F. M. STERCK.

Men herinnere zich hierbij de macht van
 de wapenen van Achilles, zelfs na zijn sneu-
 velen.

Mgr. Dr. Alph. Ariëns. †

Ter inleiding.

Met recht en reden meent Rolduc te mogen fier zijn op een oudleerling, bij wiens heengaan heel Katholiek Nederland treurde: Alphons Ariëns.

De doctorstitel en „het pauselijk paars, dat deze zwartgemaakte Godsman ten slotte heeft gekregen,”¹⁾ konden nauwelijks meer iets toevoegen aan de grootheid van den priester, die naar Gerard Brom getuigde, waardiger den prachtnaam van „geestelijke” droeg, priesterlijker werkte en echter offergeest toonde dan welke priester in Nederland ook.²⁾

Het veelbeproofde leven van dezen oud-Rolducien is vol zegen geweest voor ons volk. Reeds als kapelaan heette hij te Enschede te „staan”, maar in heel Nederland te werken. Hij begon in de arbeidersbeweging, waarvan hij wellicht meer nog dan Schaepman het vaderschap onder ons mag dragen; voor het groote publiek was hij vooral de drankbestrijder, die Kruisverbond en Mariavereniging tot vormscholen van zelfbedwang en propaganda wist te maken, maar in werkelijkheid is er in de laatste kwart eeuw geen werk van Katholieke actie in Nederland geweest, waar deze onuitputtelijke weldoener vreemd aan gebleven is. „Tot alle goed bereid, mocht Hoogveld van hem zeggen, heeft hij veertig

¹⁾ Dr. Gerard Brom, Ariëns. De Beiaard, jg. IV, dl. II (1919), blz. 257.

²⁾ t. z. p. blz. 274.

jaar lang den heelen vaderlandschen bodem omgewoeld om er Gods zaad in te doen ontkiemen”.³⁾

Zijn voornaam Fons gaf zijn geleerden vriend en raadsman Pastoor Sloet aanleiding om de verzegelde bron, „fons signatus” als zinnebeeld van de geheelonthouding voor te stellen. Wij denken bij dien klank met Brom meteen aan de verbinding „fons amoris”.⁴⁾ Gedragen door de liefde heeft deze Noorderling, in wien een zuidergloed tintelde, voor de Katholieke zaak gewerkt, ook als „rustend” priester, tot de dood hem eindelijk tot stilstand dwong. Een vriend van Ariëns was gewoon, de meest verschillende personen te vragen, of ze iemand kenden, die nader beantwoordde aan de voorstelling van een heilige dan de pastoor van Maarssen; en hij heeft altijd hetzelfde antwoord gekregen, dat hier wezenlijk een heilige leefde, een echt moderne heilige. Want bij al zijn beweeglijkheid en uitbundigheid bleef Ariëns een ingetogen ziel, die in zelfvolmaking de kracht vond voor zijn werk naar buiten: dezelfde man die in Enschede een staking bedwong, wist de geheelonthouding als werk van persoonlijke versterving, waar hij zelf in voorving, voor Nederland aannemelijk te maken,

³⁾ Mgr. Prof. Dr. J. Hoogveld. Lijkrede, gehouden te Maarssen. Verslag in De Tijd, 11 Aug. 1928.

⁴⁾ Prof. Dr. Gerard Brom, Mgr. Dr. Alphons Ariëns. De Maasbode, 8 Aug. 1928, Ocht.

Iets uit de Rolducsche jaren van Alfons Ariëns

ἴδα γὰρ ὡς τοὶ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φιλοισιν.
Hom.

Wordt men ouder, dan komen sommige herinneringen ons duidelijker weer voor den geest. Wat we, in onze jeugd, voor meer dan een halve eeuw, ondervonden, we beleven het opnieuw; onze vrienden en kennissen uit de schooljaren, die toen geen bijzonderen indruk op ons maakten, wij zien ze nu weer helder voor ons staan in hun eigenaardigheden. De leeraars en hun lessen, we hooren ze nog weer met hun karakteristieke gezegden en houding. Dit geldt niet vooral voor het vroegste onderwijs, maar voor de hoogere studiën, die inwijding tot de klassieken, waar

mede de eigenlijke geestesontwikkeling begint.

Wat we later beleefden is ons nog te dichtbij, om een bijzonderen indruk te geven. Het is als ons dagelijksch leven, dat rustig voortgaat, de eene dag na den anderen, zonder groote impressies achter te laten. In die vroege jaren ontwaakte onze geest, frisch en onbevangen als een pas ontgonnen akker. Het beste, dat daarin gezaaid was, ontkiemde krachtig, en kwam tot blijvenden bloei. Die ontwikkeling gaf ons de richting voor ons leven. Zooals de plant geleid was, bleef ze voortgroeien. Daarom zijn die oude voorvalen in onze herinneringen ons nu zoo duidelijk, omdat zij onuitwischbare sporen hebben

gegeven, waardoor we onbewust nog steeds geleid worden.

Die jongens van Rolduc, we zien ze nog loopen en springen en zingen of ze bij ons waren. Hun ironische bijnamen, zoo typisch meestal hun eigenaardige taal, gewoonte of uiterlijk karakteriseerend, zijn onafscheidelijk aan hun persoon verbonden. Wat die klasgenooten later geworden zijn, geeft ons in den regel weinig belangstelling. Als we ze weer ontmoeten, dan komt hun jongensgestalte ons altijd weer voor het oog, en onze eerste gedachte gaat naar de jaren terug, toen ze als gelijken met ons omgingen.

Zoo blijft er altijd een „heimelycke trek” bestaan naar die oude school, waarin we zoo veel der beste jaren van onze jeugd hebben gesleten, en ons gemoed een plooi heeft gekregen voor het leven.

„De Kruick houd allerlangst den reuck
van 't eerste sap'

dicht Vondel (Maeghden, vers 742). Is die geur welriekend en zuiver geweest, dan zal hij ons steeds aangenaam en krachtig blijven versterken en opwekken.

Mag ik mijn vroegste herinnering laten spreken, dan herleeft nog voor mij de eerste indruk van die statige middeleeuwsche Abdijgebouwen. In latere eeuwen zijn ze wel veel veranderd en verbouwd: maar de harmonische lijnen van de Romaansche abdijkerk prijken altijd nog in hun onge-repte schoonheid, de plattegrond van het geheel volgt nog de middeleeuwsche in-richting. De crypta brengt u in een mysterieuze stemming met haar bosch van zuilen, uit wier kapiteelen U naïef gebeitelde dierfiguren en monsters aangrijzen. Ge komt in de echte romantiek der M. E. In het schip der kerk ligt het graf van graaf Walram III: in volle wapenrusting is zijn beeld er op uitgehouwen. Uw jeugdig romantisch gestemd gemoed voelt zich aangetrokken tot die oude riddertijden. Ge hoort verhalen van Karel en Elegast, van de Vier Haymyskinderen, van Floris ende Blancefloer. Zijn dit geen indrukken voor uw leven? Wordt uw goede smaak niet gevormd door die oude architectuur, waarvan ge in uw noordelijk vaderland

nooit gehoord hebt, laat staan iets te zien hebt gekregen? En dan die lieve Limburgsche legenden, vol vroomheid en heiligheid, nooit kunt ge ze vergeten in ons aan legenden arme noorden.

Dan komt ge ook in een veeltalige omgeving. Fransch is de omgangstaal op straf voorgeschreven; maar Duitsch en Engelsch kunt ge toch ook vaak hooren. En hoeveel typen leert ge kennen, hoeveel karakters aanvoelen in uw jeugdige onbevangen fijngevoeligheid. Deze kleine wereld doet u al zoo veel ontdekken van wat woelt in de groote van 's levens werkelijkheid. De eene makker wekt uw antipathie op; de ander trekt U aan door beschaving, vriendelijkheid en vroomheid. Gij begrijpt gauw uit welke omgeving ze komen. Den trouwhartigen landelijken Limburger ontmoet ge het meest. Hij is soms nog ruw; maar ge ziet hem langzaam aan beschaafder worden door de studie en den omgang met de ontwikkelde en hoogstaande leeraren, eerwaarde en geleerde priesters en leeken.

Nu mag men uit dit alles niet de conclusie trekken, dat de opvoeding te Rolduc ook in hoofdzaak tot romantiek leidt. Indien men er vatbaar voor is, wordt door de omgeving die neiging tot M. E. Romantisme versterkt; maar de studie en het dagelijksch leven staan steeds onder regels van degelijkheid en beschaving, thans op moderne leest geschoeid. Godsvrucht en vroomheid, zonder angstvalligheid, vormen degelijke karakters met echt roomsche blijmoedigheid.

Helder stel ik mij dit alles nog voor in „L'année Scolaire 1870—1871”, toen ik van de Amsterdamsche Lagere School naar de Latijnsche van Rolduc verhuisde. Ik raadpleeg het zuinig bewaarde, groen gekafte boekje, met den titel: **Rolduc, Distribution solennelle des Prix; 16 Aout 1871.** Daar zie ik wêr al die bekende namen gedrukt van de leerlingen, die zich in de verschillende vakken onderscheiden hebben. Twee blinken daaronder uit: in **Quatrième Latine** heeft den Prix général, en in alle vakken den eersten prijs: Rodolphe van Oppenraay uit Bommel, thans de invloedrijke assistent van den Generaal der Sociëteit van Jesus te Rome; en in **Sixième**

Latine: Alphons Ariëns uit Utrecht, die een niet minder schitterend student was. Als klasgenoot deelde ik maar twee jaar met hem studie en onderwijs. Na de vijfde bleef ik een jaar achter. De taal van Hellas kon mij nog niet voldoende gemeenzaam worden! Hij de vlugge jongen vloog onweerstaanbaar vooruit. In de vijfde kreeg hij „le prix général” en werd zesmaal vermeld. De „Prix général” deelde hij toen met een anderen schranderen student: Willem Linssen uit Roosteren, nu de gelukkige pastoor van Hunsel. Zoo ging het steeds stijgende: in de vierde klas weer „Prix général” en zevenmaal vermeld. De derde klas zag weer Willem Linssen den „Prix Général” behalen, maar Ariëns werd weer zevenmaal vermeld. Daarna valt hem steeds de „Prix Général” ten deel; op „Poésie” met zeven vermeldingen, op „Rhétorique”, met acht vermeldingen in verschillende vakken; op „Philosophie Inférieure” met acht vermeldingen en op „Philosophie Supérieure” met eenzelfde aantal. Deze hoogste klas voltooide hij in 1877—1878, toen ook ik Rolduc verliet om te Amsterdam student te worden aan de nieuw gestichte Universiteit.

Gedurende zeven jaar verbleef ik dus met Alfons onder één dak. Ik kan hem mij niet anders voorstellen dan als een vroolijke, vlugge jongen. Rap in alles; zoo zelfs, dat hem door zijn kornuiten (*cet âge est sans pitié*) een bijnaam werd gegeven herinnerend aan zeker vlug springend insect, waar van hem evenwel de stekende eigenaardigheid geheel vreemd was. Alfons was zacht en meegaand van karakter, goed voor zijn vrienden, maar streng in alles wat studie en leefregels betreft. Hij onttrok zich nooit aan spel of vroolijkheid, waar zijn bewegelijkheid hem toe dreef. Daarbij was Ariëns een voorbeeld van godsvrucht, ingetogenheid en deugd.

In de „Sixième” zaten we met 32 leerlingen, aan wie toen Prof. Reinier Corten, die later als Directeur Mgr. W. Everts opvolgde, de Latijnsche taal trachtte te leeren. Van die 32 zijn er vijf priester geworden: Ariëns, Brewers, Van de Goor, Michiel Straeten en Willem Linssen. De hoogere klassen hadden als professor voor de taal van Latium den

beschaafden priester J. Janssen, het type van een keurigen Franschen abbé in zijn beste be-teekenis. Zijn lange magere gestalte en zijn fijne gelaatstrekken, omkransd met lang grijzend haar, wekten herinnering op aan Bossuet of Bourdaloue, wier gave voor welsprekendheid ook hem eigen was.

Het Grieksch werd ons heerlijk smakelijk gemaakt door den zeer ontwikkelden Prof. J. Thissen, met zelf een kop als Zeus van Otricoli, wien de zwarte krullende lokken het blozend gelaat geheel omlijstten. Bij het vertalen van de Ilias liep hij steeds langzaam in het middenpad tusschen de banken op en neer, het boek met één hand geopend tegen de borst houdend, en met de andere gesticuleerend. Nog hoor ik hem Hectors afscheid voorlezen en door ons laten vertalen (Ilias, VI 466 etc.) en bij het beroemde: *δακρῶεν γέλασσα* - - - „zij lachte door haar tranen”, van Andromache, schudde hij vergenoegd lachend zijn zwarte Zeuslokken, rondziende, of ook wij de schoonheid van Homerus' vers begrepen hadden.

De Nederlandsche Letterkundelessen van den Directeur W. Everts hebben wij niet meer ontvangen: omdat hij in zijn kwaliteit geen onderwijs meer gaf. Maar des te meer genoten wij van zijn **Geschiedenis** van dit vak. Dit boekje, toen van groote beteekenis als de eenige Katholieke letterkunde, heeft onze belangstelling krachtig ervoor opgewekt; mijn liefde voor Vondel heb ik ongetwijfeld daaraan te danken.

Al gaf Directeur Everts geen lessen, zijn invloed was niet minder groot. Hoogstaand priester en groot redenaar van fijne ontwikkeling en goeden smaak, leidde hij de zeer uitgebreide scholen met strengheid en krachtige hand. Steeds bewoog hij zich ook onder de jongens en zijn spiedend oog vervulde velen met vrees en ontzag. Orde en stiptheid waren zijn beginselen. Wie te laat kwam, werd meedogenloos aan de kaak gesteld. Ik herinner mij zoo nog den gevatten uitroep, waarmede een leerling begroet werd, die niet vroeg kon opstaan en vaak te laat verscheen bij het gezamenlijk morgengebed: „Il viendra encore trop tard au dernier Jugement!” hoorde hij zich toeroepen, een geestigheid, die den

delinquent haast in den grond deed zinken van schaamte, en de algemeene lachlust opwekte.

Ik meen den waardigen Alfons Ariëns niet beter te hebben kunnen schetsen dan door hem in het bovenstaande te plaatsen tegen den achtergrond van het Rolducsche leven uit die dagen. Daarvoor komt hij stralend

uit als de schrandere jongen, die ernstige studie afwisselde met spel en vroolijken omgang met zijn vrienden; maar die boven alles, als een innig vroom student, ook daar een breed lichtend spoor heeft achtergelaten, dat velen den weg nog moge wijzen: *Sic itur ad astra!*

Dr. J. F. M. STERCK.

Aerdenhout, April 1929.

en hielp door persoonlijke leiding de priestersleden van de Unio Apostolica in de verdieping van hun geestelijk leven.

Als modern priester schrok hij ook niet terug voor moderne methoden, ook als die aan voorzichtigen, zelfs „an höchster Stelle”, wat al te nieuw leken, mits maar overal het Evangelie kon worden gepredikt. Zooals hij de eerste Katholieke arbeidersvereniging stichtte, twee jaar vóór de Encycliek *Rerum Novarum*, zoo is hij ook het eerst onder ons met het vlammend zwaard van zijn woord en geschrift den „nieuwen kruistocht” tegen het alcoholisme begonnen, en heeft hij voor het binnenlandsch missiewerk 't eerst de invoering van de Engelsche werkwijzen bepleit. Toch gunde zijn nederigheid graag een ander de eer van het „idee”, waarvan hij dan tegelijk de ijverigste en de bescheidenste volgeling werd.

Zijn angstvalligheid voor zichzelf bij ruimsheid en optimisme tegenover anderen deed denken aan den pastoor van Ars, met wien hij overigens nauwelijks iets anders als de heiligheid gemeen had. Maar dank zijn optimisme is deze gevoelige mensch door tegenslag en tegenwerking, die hem ruim ten deel vielen, nooit gebroken, maar enkel gelouterd.

Zoo blijft zijn leven in onze herinnering

als een zuivere vlam. Ook Rolduc dankt God voor zulk een oudleerling. Het is hier niet de plaats om zijn verdiensten voor Nederland volledig te beschrijven. Maar wij hebben hier drie oud-Rolduciëns, twee tijdgenooten en een vriend-en-medestrijder aan 't woord gelaten, om Ariëns in zijn betrekking tot Rolduc voor de lezers van het Jaarboek te schilderen. Dit korte woord moge hun opstellen inleiden.

Mgr. Dr. Alphons Ariëns werd geboren te Utrecht 26 April 1860, studeerde te Rolduc en te Rijsenburg, en werd priester gewijd in 1882. In 1885 behaalde hij te Rome den graad van doctor in de theologie. In 1886 volgde zijn benoeming tot kapelaan te Enschede, waar hij werkzaam was tot 1901. In 1901 werd hij benoemd tot pastoor te Steenderen en in 1908 tot pastoor te Maarsse. In 1919 benoemde de paus hem tot Geheim Kamerheer. Hij was Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en versierd met het Eere kruis *Pro Ecclesia et Pontifice*. In November 1926 werd hem op zijn verzoek eervol ontslag verleend. Hij vestigde zich daarop in het St. Josephsklooster te Amersfoort, waar hij op 7 Aug. 1928 overleed.